

skall bolaget få brytningsrätt på nio nya utmål inom Västerbottens gruvfält, tillhöriga kronan, och dels skall ersättningsbestämmelserna ändras på ett sätt som tydligen kommer att ge bolaget ännu större favörer än tidigare.

Departementschefen har visserligen förklarat att riksdagen skall få tillfälle nästa år att ta del av förslaget till nytt legodriftsavtal, men vi anser att nackdelarna av den nuvarande anordningen är så tydliga att riksdagen nu bör råda regeringen att, i stället för ett nytt legodriftsavtal, förelägga riksdagen ett förslag som går ut på att staten själv skall svara för gruvdriften vid kronans malmfyndigheter i Västerbotten.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag med syfte att från och med 1 januari 1961 övergå till helt statlig drift vid gruvor och därtill hörande anläggningar inom Västerbottens län.

Stockholm i januari 1958

Helmer Holmberg

Hilding Hagberg

Nr 142

Av herr **Kristenson** i Göteborg **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 29, med förslag till strålskyddslag m. m.

I proposition nr 29/1958 föreslås en ny strålskyddslag. Förslaget har föregåtts av ett utredningsarbete av 1951 års strålskyddskommitté. Den kommittén har varit av den bestämda uppfattningen, att lagstiftningen om semesterförlängning för arbetstagare i radiologiskt arbete med det snaraste bör bli föremål för översyn. Kommittén har dock själv inte ansett sig kompetent att framlägga förslag i ämnet. Kommittén har vidare anført, att den vidgade användningen av joniserad strålning inom industrien ställer semesterfrågan i ett nytt läge. Tidigare när radiologiskt arbete nästan uteslutande var en företeelse inom medicin och odontologi kunde, enligt kommitténs mening, en relativt generös syn på semesterförlängningen anses berättigad, eftersom arbetstagaren i vårdens intresse måste utsättas för skadlig bestrålning. I industriellt radiologiskt arbete anser kommittén, att »några etiska motiv» av liknande art inte kan åberopas för arbetstagaren. Skyddsanordningar skall där ovillkorligen vara så beskaffade, att arbetstagaren normalt icke utsättes för stråldoser överstigande den storlek, som av strålskyddsmyndigheten kan medgivas. Skadliga stråldoser skulle enligt kommitténs me-

ning endast kunna föreligga i samband med olyckshändelser, tekniska fel etc., varför kommittén anför: »Självfallet har den radiologiska semestern icke någon funktion att fylla i sådana fall.»

Departementschefen framhåller liksom kommittén och åtskilliga remissinstanser, att 1951 års lag om förlängd semester kan behöva överses och att det är angeläget, att berörda myndigheter, främst arbetarskyddsstyrelsen, har sin uppmärksamhet riktad på de problem, som kan uppstå, och föreslår de åtgärder, som påkallas av utvecklingen. Departementschefen framhåller vidare, att en översyn även kan visa sig önskvärd med hänsyn till vissa problem, såsom kvalifikationstidens längd m. m.

Det förefaller oss som om riskerna med radiologiskt arbete inom industrien inte till fullo uppfattats av kommittén. Vid stationära anläggningar finns det kanske möjligheter att skapa fullgott skydd för arbetstagarna; detta såväl när det gäller röntgenanläggningar inom de traditionella områdena som inom industrien. Motsvarande möjligheter saknas emellertid ofta vid de rörliga röntgenanläggningarna. Många gånger tvingas de anställda att här arbeta i synnerligen trånga utrymmen, där det inte föreligger möjligheter att använda erforderlig skyddsutrustning. Som exempel kan nämnas röntgenfotografering av svetsar i u-båtar och andra skeppsskrov, vattentunnlar vid kraftverksbyggen m. m. Vid dessa arbeten finns kanske möjlighet att i vissa fall genom en blyvägg skydda sig mot den direkta strålningen, men sämre förhåller det sig med möjligheterna att undgå sekundärstrålningen.

Att, såsom kommittén, ha den meningen att det eventuellt finns personer, som avsiktligt utsätter sig för bestrålning för att komma i åtnjutande av längre semester anser vi inte ger en riktig belysning av frågan. Problemet torde däremot vara, att det vid vissa, även långvariga arbeten inom industrien, är omöjligt att ordna skyddsanordningar på ett lika tillfredsställande sätt som vid de stationära röntgenanläggningarna.

Mot bakgrund av dessa förhållanden och med hänsyn till de synpunkter, som i övrigt framförts som motiv för den nya strålskyddslagen, vill under-tecknade förslå,

att 1951 års lag om förlängd semester för vissa arbets- tagare med hälsofarligt arbete omedelbart göres till före- mål för en särskild utredning i avsikt att semesterlagens tillämpningsområde bör vidgas och bestämmas efter norm av definitionen på joniserande strålning.

Stockholm den 24 januari 1958

Valter Kristenson
i Göteborg

Hans Hagnell

Rune Johansson
Norrköping